

ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Δευτέρα 29 Ιουνίου 2020

Μάθημα: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο: «Δελφοί»

Οι Δελφοί ήταν ένας από τους ιερότερους τόπους στην αρχαία Ελλάδα. Θεωρούνταν ο «ομφαλός της γης» και παριστανόταν συμβολικά με έναν λίθινο «ομφαλό», ο οποίος σήμερα βρίσκεται στο αρχαιολογικό μουσείο της περιοχής.

Σύμφωνα με τον μύθο, στους Δελφούς χτίστηκαν πολλοί ναοί. Οι κάτοικοι των Δελφών ήταν υπερήφανοι για την ομορφιά της αρχιτεκτονικής και της γλυπτικής τους, αφού, κατά την κλασική περίοδο, συναγωνίζονταν τις τέχνες της Αθήνας. Εκεί ήταν ο ναός του Απόλλωνα, εκεί γίνονταν τα «Πύθια», που εξελίχθηκαν τόσο, ώστε μόνον οι Ολυμπιακοί αγώνες είχαν μεγαλύτερη αίγλη.

Το μαντείο των Δελφών αποτελούσε για πολλούς αιώνες μια σημαντική δύναμη τόσο στην πολιτική όσο και στην ιδιωτική ζωή. Με αμφίσημους στίχους προέλεγε την κατάρρευση των αυτοκρατοριών και τις επιτυχίες της Αθήνας, αλλά και το αποτέλεσμα εικασιών και ταξιδιών.

Το νερό της λίμνης Κασταλίας, πηγής των Μουσών, ήταν στην αρχαιότητα το πολυπόθητο ποτό ενός επίδοξου ποιητή.

[Πηγή: Richard Stoneman, *Φιλολογικές διαδρομές στην Ελλάδα*, μετάφραση Σώτη Τριανταφύλλου, εκδόσεις Πατάκη, πρώτη έκδοση Αθήνα 1998 (απόσπασμα)].

Ερωτήσεις

001. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή, σύμφωνα με το νόημα του κειμένου;

- A. Στο Μαντείο των Δελφών δίνονταν ξεκάθαρα και με σαφήνεια οι χρησμοί.
- B. Στους Δελφούς η τέχνη δεν ήταν πολύ υψηλού επιπέδου.
- Γ. Οι Δελφοί κατά την αρχαιότητα θεωρούνταν μία απόκεντρη ελληνική πόλη.
- Δ. Στους Δελφούς διοργανώνονταν αθλητικοί αγώνες.

002. Σύμφωνα με το νόημα του κειμένου, το νερό της λίμνης Κασταλίας

- A. μπορούσε να εμπνεύσει κάποιον που ήθελε να γίνει ποιητής.
- B. επιτρεπόταν για χρήση μόνο από τους ποιητές.
- Γ. ήταν τόσο ιερό, που το χρησιμοποιούσαν οι μάντιες.
- Δ. ήταν αυτό που έπιναν οι Μούσες.

003. Να βρείτε ποια από τις παρακάτω λέξεις έχει την ίδια σημασία με το επίθετο «πολυπόθητο», έτσι όπως χρησιμοποιείται στο κείμενο.

- A. περίτρανο
- B. περιζήτητο
- Γ. αποτρόπαιο
- Δ. περιβλεπτο

004. Με ποια λέξη από τις παρακάτω μπορεί να αντικατασταθεί το ουσιαστικό «αίγλη» στη φράση «οι Ολυμπιακοί αγώνες είχαν μεγαλύτερη αίγλη»;

- A. ακτινοβολία
- B. επίδοση
- Γ. συμμετοχή
- Δ. επιδοκίμασία

005. Ποια από τις παρακάτω λέξεις αποδίδει με μεγαλύτερη ακρίβεια το νόημα της λέξης «αμφίσημους»;

- A. διφορούμενους
- B. παράξενους
- Γ. διάσημους
- Δ. ακατανόητους

006. Ποιο σχήμα λόγου διακρίνετε στη φράση «ομφαλός της γης»;

- A. παρομοίωση
- B. μεταφορά
- Γ. προσωποποίηση
- Δ. αντίθεση

007. Το επίθετο «ιερότερους» στη φράση «από τους ιερότερους τόπους» είναι:

- A. θετικού βαθμού
- B. συγκριτικού βαθμού περιφραστικό
- Γ. συγκριτικού βαθμού μονολεκτικό
- Δ. υπερθετικού βαθμού

008. Το ρήμα «χτίστηκαν» είναι:

- A. οριστική παρατατικού ενεργητικής φωνής
- B. οριστική αορίστου ενεργητικής φωνής
- Γ. οριστική παρατατικού παθητικής φωνής
- Δ. οριστική αορίστου παθητικής φωνής

009. Τι δηλώνει η παρακάτω πρόταση «ώστε μόνον οι Ολυμπιακοί αγώνες είχαν μεγαλύτερη αίγλη»;

- A. σκοπό
- B. αιτία
- Γ. εναντίωση
- Δ. αποτέλεσμα

010. Στην πρόταση «Οι κάτοικοι των Δελφών ήταν υπερήφανοι για την ομορφιά της αρχιτεκτονικής και της γλυπτικής τους», η λέξη «υπερήφανοι» είναι:

- A. υποκείμενο
- B. αντικείμενο
- Γ. κατηγορούμενο
- Δ. επιθετικός προσδιορισμός

Κείμενο: «Το ιερό της Αίγινας»

Ο ναός δεσπόζει στην κορυφή πευκόφυτου λόφου στο βορειοανατολικό μέρος της Αίγινας. Είναι το σπουδαιότερο μνημείο που σώζεται από το ιερό, το οποίο ήταν αφιερωμένο στη θεότητα Αφαία και φαίνεται ότι είχε ιδρυθεί σε χώρο όπου υπήρχε λατρευτική δραστηριότητα ήδη από τη μυκηναϊκή εποχή. Ο Πausanias (2.30.3-5) αναφέρει το μύθο για την Αφαία και την ταυτίζει με την κρητική θεά Βριτόμαρτι-Δίκτυνα, άποψη που είναι σήμερα αποδεκτή από τους ερευνητές. Ο ναός κτίσθηκε γύρω στο 500 π.Χ. και είναι ο δεύτερος πώρινος, που οικοδομήθηκε στην ίδια περίπου θέση και με τον ίδιο προσανατολισμό. Ο πρωιμότερος δωρικός ναός χρονολογείται περίπου στο 570-560 π.Χ. και καταστράφηκε από πυρκαγιά γύρω στο 510 π.Χ. Την εποχή της ανοικοδόμησης του νέου ναού το ιερό πήρε την οριστική του μνημειακή διαμόρφωση.[...]. Το ιερό της Αφαιάς δεν διατηρήθηκε για μεγάλο διάστημα. Η αθηναϊκή επιβολή στην Αίγινα από τα μέσα του 5ου αι. π.Χ. είχε και εδώ τον αντίκτυπό της. Βαθμιαία το ιερό παρήκμασε και μόνο λίγες εργασίες επισκευών σημειώθηκαν τον 4ο αι. π.Χ. Ο 3ος αιώνας π.Χ. ήταν περίοδος μεγάλης παρακμής και προς το τέλος του 2ου αι. π.Χ. ο χώρος είχε πια εγκαταλειφθεί.

Ο ναός είναι δωρικός περίπτερος, με κιονοστοιχία 12 κίωνων στις μακρές και 6 στις στενές πλευρές. Οι κίονες είναι μονολιθικοί με 20 ραβδώσεις, εκτός από τρεις της βόρειας πλευράς, που αποτελούνται από σπονδύλους. [...] Τα γλυπτά των αετωμάτων και τα ακρωτήρια της στέγης ήταν από παριανό μάρμαρο και έφεραν χρώματα. Το θέμα και των δύο αετωμάτων είναι οι μυθικές εκστρατείες στην Τροία, στις οποίες διακρίθηκαν Αιγινήτες ήρωες. Στο ανατολικό αέτωμα απεικονίζεται η παλαιότερη εκστρατεία, με τον Ηρακλή κατά του βασιλιά της Τροίας Λαομέδοντα, στην οποία έλαβε μέρος ο Τελαμών, γιός του Αιακού. Στο δυτικό αέτωμα απεικονίζεται η νεότερη εκστρατεία με τον Αγαμέμνονα κατά του Πριάμου, στην οποία διακρίθηκαν τρεις απόγονοι του Αιακού, ο Αίας, ο Τεύκρος και ο Αχιλλέας. Παρούσα και στις δύο εκστρατείες είναι η Αθηνά, ως η κεντρική μορφή κάθε αετώματος. Το δυτικό αέτωμα απηχεί την αισθητική του 6ου αι. π.Χ., ενώ το ανατολικό με τη μεγαλύτερη κινητικότητα των μορφών και την απουσία σχηματοποίησης παραπέμπει στις αρχές του 5ου αι. π.Χ.

[Ελένη Παπασταύρου, πληροφοριακός κόμβος ΟΔΥΣΣΕΑΣ, Υπουργείο Πολιτισμού και αθλητισμού
<http://odysseus.culture.gr/> (απόσπασμα)]

Ερωτήσεις

011. Ο ναός στον οποίο αναφέρεται το απόσπασμα ήταν αφιερωμένος :

- A. στη θεά Αθηνά
- B. στην Αφαία
- Γ. στον Ηρακλή
- Δ. στη Βριτόμαρτι-Δίκτυννα

012. Το παραπάνω απόσπασμα προέρχεται από:

- A. τουριστικό οδηγό
- B. αρχαιολογικό οδηγό
- Γ. αρχαιολογική διάλεξη
- Δ. εκπαιδευτικό έντυπο

013. Ο ναός κτίστηκε τον:

- A. 6^ο αι. π.Χ.
- B. 5^ο αι. π.Χ.
- Γ. 4^ο αι. π.Χ.
- Δ. 3^ο αι. π.Χ.

014. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο απόσπασμα;

- A. Ο ναός ήταν μυκηναϊκής εποχής.
- B. Στο δυτικό αέτωμα του ναού απεικονίζονται αιγινήτες ήρωες.
- Γ. Η παρακμή του ναού οφείλεται στην κυριαρχία της Αθήνας.
- Δ. Ο ναός δεν έχει κίονες στη βόρεια πλευρά.

015. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο απόσπασμα;

- A. Η μορφή του Τελαμώνα είναι πιο κινητική από τη μορφή του Αίαντα.
- B. Όλοι οι κίονες του ναού είναι σπονδυλωτοί.
- Γ. Τα γλυπτά του ανατολικού αετώματος έφεραν χρώματα.
- Δ. Ο τρωικός πόλεμος απεικονίζεται στο ανατολικό αέτωμα του ναού.

016. δεσπόζει: ποια από τις παρακάτω λέξεις είναι συνώνυμη;

- A. εξουσιάζει
- B. κυριαρχεί
- Γ. προβάλλει
- Δ. φαίνεται

017. πρωιμότερος : ποια από τις παρακάτω λέξεις έχει αντίθετη σημασία;

- A. μεταγενέστερος
- B. καθυστερημένος
- Γ. πρόωρος
- Δ. παλαιότερος

018. απεικονίζεται: ποια από τις παρακάτω λέξεις έχει την ίδια σημασία;

- A. ζωγραφίζεται
- B. αναφέρεται
- Γ. παριστάνεται
- Δ. παρατίθεται

019. Βαθμιαία: ποια από τις παρακάτω λέξεις έχει την ίδια σημασία;

- A. απότομα
- B. παροδικά
- Γ. γρήγορα
- Δ. σταδιακά

020. «Βαθμιαία το ιερό παρήκμασε και μόνο λίγες εργασίες επισκευών σημειώθηκαν τον 4ο αι. π.Χ.». Η ίδια φράση στον Ενεστώτα είναι:

- A. Βαθμιαία το ιερό παρηκμάζει και μόνο λίγες εργασίες επισκευών σημειώνονται τον 4ο αι. π.Χ.
- B. Βαθμιαία το ιερό παρακμάζει και μόνο λίγες εργασίες επισκευών σημειώνονται τον 4^ο αι. π.Χ.
- Γ. Βαθμιαία το ιερό παρακμάσει και μόνο λίγες εργασίες επισκευών σημειώνονται τον 4ο αι. π.Χ.
- Δ. Βαθμιαία το ιερό παρακμάζει και μόνο λίγες εργασίες επισκευών σημειώθηκαν τον 4ο αι. π.Χ.

021. «Βαθμιαία το ιερό παρήκμασε». Τι μέρος του λόγου είναι η λέξη «βαθμιαία»;

- A. ουσιαστικό
- B. επίθετο
- Γ. μετοχή
- Δ. επίρρημα

022. Ποια από τις παρακάτω φράσεις φανερώνει αιτία;

- A. από σπονδύλους
- B. από τη μυκηναϊκή εποχή
- Γ. από τους ερευνητές
- Δ. από πυρκαγιά

023. Η λέξη «παρούσα» είναι:

- A. υποκείμενο στο ρήμα «είναι»
- B. αντικείμενο στο ρήμα «είναι»
- Γ. κατηγορούμενο στη λέξη «Αθηνά»
- Δ. κατηγορούμενο στη λέξη «μορφή»

024. Σε ποια από τις παρακάτω φράσεις η λέξη «την» διαφέρει συντακτικά από τις άλλες;

- A. για την Αφαία
- B. την ταυτίζει
- Γ. την οριστική διαμόρφωση
- Δ. την απουσία

025. Ποιος από τους παρακάτω είναι ο σωστός συλλαβισμός της λέξης «παρήκμασε»;

- A. πα-ρή-κμα-σε
- B. παρ-ήκ-μα-σε
- Γ. πα-ρήκ-μα-σε
- Δ. παρ-ή-κμα-σε